

ОЛИВЕР МУСОВИЌ

■ **собување**

oliver musović
оливер мусовиќ

собување ■ taking shoes off

■ CIX gallery
Скопје / Skopje
28/4 - 7/5/1999

Како да се направи разлика меѓу ритуалот на собување во различните култури и она највообичаеното собување пред човек да влезе во сопствениот дом? Навидум станува збор за ист настан, барем резултатот е ист: боси нозе. Фотографиите и попатните текстови за авторот Оливер Мусовиќ претставуваат можност тој да ги презентира своите лични искуства и размислувања произлезени токму од проблемот на разликување на културите според различните значења што истиот ритуал го добива поради нивната различна структурираност.

Поставувањето “во фокус” и потенцирањето токму на овој од сите други можни ритуали од историјата на културата и неговото повторување во различни контексти го доведуваат неговото значење до апсурд: собувањето на муслиманите пред џамија споредено со собувањето во Шведска на приватна забава, собувањето во Јапонија и во домот на уметникот... Разликите во причините за воспоставувањето на правилата и нивното следење се огромни и, вака споредени, доведуваат до парадоксални, дури и “политички некоректни” ситуации. Меѓутоа, авторот Оливер Мусовиќ не претендира на доследно научно “сецирање” на проблемот, достојно на еден историчар на културата или антрополог. Напротив, тој е преокупиран од личното искуство на собуениот.

Чувството на нелагодност, срамот поради “разголеноста”, доаѓа најмногу од нашата навика тој дел од телото да биде покриен, заштитен со обувки. Значи, нелагодноста доаѓа од потребата да се заштити сопственото тело, и тоа не само физички. Да се заштити нашата приватност од јавноста. Изложеноста на погледот на Другиот е причина за таа нелагодност, создава еден внатрешен расцеп со

сопственото тело и неговиот изглед. Односот кон сопственото тело е еден од граничните меѓу културите и основа за многу недоразбирања и конфликти. Шокирањето од појавата на Другиот при “егзотичните” патувања на западниот антрополог најчесто е поврзана со првата средба со разоткриеното тело. Во проектот, пак, на Оливер Мусовиќ се реферира на случаите кога самите ние сме принудени да се соочиме со разоткривањето на вистината за сопственото тело.

Автентичноста на трите различни искуства, презентирани во проектот *собување*, пренесена е само со вербален опис на настаните. Фотографиите, пак, иако или токму поради тоа што ги снимил самиот автор кој не е професионален фотограф, носат една поинаква “аура” од онаа на документањето на еден настан. Ова не се автентични фотографии снимени на лице место на настаните опишани во текстовите. Станува збор за “staged” (исценирани) фотографии, двојни метафори на отсуството: отсуството на реалните протагонисти и настани и отсуство воопшто, во смисла на Бартовото “*having been there*” на самите наместени сцени. Така, избегната е опасноста од плеонастичко повторување на зборот и сликата.

Личностите не се присутни со лицето: најсилната ознака на персоналитетот. Покажани се само “празни” обувки или боси нозе. И во двата случаи, било обувките, било нозете, се синегдоха за човекот и целото негово тело кое е местото на пренесување на информацијата за еднаш веќе одамна воспоставениот ритуал или навика.

Сузана Милевска

How can one make a distinction between the ritual of taking shoes off in different cultures and the usual custom of taking shoes off before entering one's own home? They seem to be one identical act, at least the result is the same: bare feet. For the artist Oliver Musovič the photographs and accompanying texts present an opportunity to introduce his own experiences and ideas originating from the problem of differentiating cultures according to the different meaning the ritual obtains due to different cultural structure.

Placing this ritual "into focus" and emphasising it among all other existing rituals in the history of culture and repeating it in different contexts takes its meaning to absurdity: taking shoes off in front of a mosque by Muslims is compared to taking shoes off at a house party in Sweden, taking shoes off in Japan or in the home of the artist... There is a huge difference in the reasons that lead to establishing the rules and respect for the same, and thus compared they set up paradoxical even "politically incorrect" situations. However, the artist Oliver Musovič does not aspire to a scientifically correct "dissection" of the problem worthy of a cultural historian or an anthropologist. On the contrary, he is preoccupied with the personal experience of the one who took the shoes off.

The uneasiness, the feeling of shame for the "bareness" comes mostly from our habit to have that part of the body covered, protected by shoes. Thus, the uneasiness comes from the need to protect our body, and not only physically. To protect our privacy from the public. The exposure to the eyes of the Other is the reason that causes uneasiness; it initiates an inner division with the body and its appearance. The relation to one's own body is one of the boundaries between cultures and the basis for many misunderstandings and conflicts. The "exotic" travels of a Western anthropologist are accompanied by the shock from the appearance of the Other and it is

mostly due to the first encounter with the uncovered body. This project, however, refers to the cases when we ourselves are compelled to face the uncovering of the *truth* of our own body.

The authenticity of the three different experiences revealed in the project *taking shoes off* is presented only through verbal description of the event. The photographs, although taken by the artist who is not a professional photographer, or rather because of that, carry a different "aura" from that of documenting an event. These are not authentic photographs taken on the spot of the events described in the texts. These are staged photographs, double metaphors of absence; absence of the actual protagonists and events, and absence in general, in the sense of Barthes' "*having been there*" of the staged scenes. Thus, the danger of pleonastic repetition of word and picture has been avoided.

The people are not present with their faces: the strongest mark of a personality. More important are the "empty" shoes and the bare feet. In both cases, either the shoes or the feet are a synecdoche for the human and the whole body which is now a place transmitting information regarding a habit or a ritual that has been established long ago.

Suzana Milevska

Обувките некогаш биле знак на слобода. Во стариот Рим, само робовите оделе босоноги. Обувките биле знак дека припаѓаш на самиот себе си, дека си самодоволен и одговорен за сопствените постапки.

Двапати во Стариот Завет и еднаш во Новиот, Господ, јавувајќи се како глас од небото, наредува да се собујат сандалите кога се стои на света земја. Ако црквениот под е свет (барем мислам дека е), се прашувам зошто христијаните не влегуваат во црква босоноги?

Во земјите на Исламот странецот влегува во куќата на домаќинот босоног, покажувајќи така дека не мисли да бара нешто и дека нема да искористи ниедно од правата на домаќинот; тлото на џамијата или храмот не им припаѓа на луѓето, па, тие мораат да се собујат пред влегување.

Во Јапонија дневната соба постанува спална преку ноќ, и бидејќи Јапонците спијат на „футони“ на под не сакаат тој да се извалка. Затоа тие одат во чорапи - „таби“ низ куќи.

За да се премине прагот, потребно е да се поседува извесно количество на чистота на телото, на намерите и на душата, а самиот акт на собување на прагот на џамијата или јапонската куќа е симбол токму на таа чистота.

Претпоставувам некои и не бараат некаков симболизам во овој чин, едноставно тоа го прават од хигиенски причини.

Footwear was once a sign of freedom. In ancient Rome, slaves walked barefoot. Footwear was a sign that one belongs to oneself, that one is self-sufficient and that one is responsible for one's own acts.

Twice in the Old Testament and once in the New Testament, God, appearing as a voice from heaven, orders taking sandals off when standing on a holly ground. If the church floor is holly (as I believe it is), I wonder why Christians do not enter the church barefoot?

In the countries of the Islam a stranger enters the house of the host barefoot, showing thus that one has no intention to ask for something, and that one won't take advantage of any of the owner's rights; the floor of a mosque or a temple doesn't belong to people, so, they are obligated to take their footwear off before entering.

In Japan the living room at night turns into a bedroom, and as Japanese sleep on "futons" on the floor, they do not want it to get dirty. That's why they walk in socks "tabi" inside the house.

To step across the threshold, it is necessary to possess a certain amount of purity of the body, of the intents and of the soul, and the act of taking the shoes off on the threshold of a mosque or a Japanese house is a symbol of that purity.

I suppose that there are also some people who do not search for symbolism in this act, they do it of purely hygienic reasons.

биографија

ОЛИВЕР МУСОВИЌ

Роден 1971 во Скопје.
Дипломирал на Факултетот за ликовни
уметности во Скопје, отсек графика, во 1997.

адреса:

ул. Бранко Заревски 17/2/3
1050 Скопје - Драчево

тел. 592456

самостојни изложби:

- 1996 - Битола, *Графики*, Уметничка
галерија
1997 - Скопје, *Графики*, МКЦ
1998 - Скопје, *Неколку слободни
толкувања на значајни и помалку
значајни дела од литературата
преку илустративни примери*,
Отворено графичко студио
1999 - Скопје, *субување*, CIX галерија

одбрани групни изложби:

- 1997 - Харков, Украина, *Меѓународно
трианале на графика - Блок 4*
- Битола, *II Меѓународно графичко
трианале*, Завод, Музеј
- Канагава, Јапонија, *19 Независна
изложба на графики во Канагава*,
Prefectural Gallery
- Скопје, *Графички експеримент*,
Отворено графичко студио
1998 - Дрезден, Германија, *12 Графички
позиции од Македонија*, Kulturrathaus
- Љубљана, Словенија, *BREAK 21 -
2. Меѓународен фестивел на млади
независни уметници*
- Скопје, *Мали големи приказни*, НУБ
Св. Климент Охридски
- Стокхолм, Шведска, *Мали големи
приказни*, Државен архив
- Белград, Југославија, *5. Бианале на
графика Белград '98*, Уметнички
павилјон Цвијета Зузориќ
- Битола, *Новиот дворез во
Македонија*, Уметничка галерија
1999 - Кочи, Јапонија, *4. Кочи меѓународно
трианале на графика*, Ino-cho Paper
Museum

награди:

- 1994 - *Драгутин Аврамовски - Гуте*, ФЛУ
Скопје
1998 - *28 графичка изложба на ДЛУМ /
откупна награда*

biography

OLIVER MUSOVIĆ

Born 1971 in Skopje, Macedonia.
Graduated from The Faculty of Fine Arts - Skopje,
Printmaking Department, in 1997.

address:

Branko Zarevski 17/2/3
1050 Skopje - Dracevo
Macedonia

tel. + 389 91 592456

solo exhibitions:

- 1996 - Bitola, Macedonia, *Prints*, Art Gallery
1997 - Skopje, Macedonia, *Prints*, MKC
1998 - Skopje, Macedonia, *Several free
interpretations of important and less
important works of literature through
illustrative examples*, Open Graphic
Art Studio
1999 - Skopje, Macedonia, *taking shoes off*,
CIX gallery

selected group exhibitions:

- 1997 - Kharkiv, Ukraine, *4th BLOCK,
International Triennial of Graphics*
- Bitola, Macedonia, *II International
Triennial of Graphic Art*, Museum Bitola
- Kanagawa, Japan, *The 19th
International Independent Exhibition of
Prints*, Prefectural Gallery
- Skopje, Macedonia, *Graphic Art
Experiment*, Open Graphic Art Studio
1998 - Dresden, Germany, *12 Graphic posi
tions from Macedonia*, Kulturrathaus
- Ljubljana, Slovenia, *BREAK 21 - 2nd
International Festival of Young
Independent Artists*
- Skopje, Macedonia, *Little Big Stories*,
National University Library
- Stockholm, Sweden, *Little Big Stories*,
Riksarkivet
- Belgrade, Yugoslavia, *5th Biennial of
Graphic Art Belgrade '98*, Art Pavilion
Cvijeta Zuzoric
- Bitola, Macedonia, *The New Woodcut
in Macedonia*, Art Gallery
1999 - Kochi, Japan, *4th International Triennial
Exhibition of Prints*, Ino-cho Paper
Museum

prizes:

- 1994 - *Dragutin Avramovski - Gute*, FFA
Skopje
1998 - *28th Graphic art exhibition of The
AAM / Purchase prize*

Им благодарам на: Ана, Дејан, Гоце и Гордана
Thanks to: Ana, Dejan, Goce i Gordana

■ **impressum**

издавач: Сорос Центар за современи уметности - Скопје, Македонија (SCCA - Скопје); *за издавачот:* Мелентие Пандиловски;
предговор: Сузана Милевска; *слайдови:* Марко Георгиев стр. 3, 8, 9; *превод на англиски:* Моника Ташковска; *ликовно обликување:*
Оливер Мусовик; *подготовка и печат:* Дата Понс - Скопје; *тираж:* 400
published by: Soros Center for Contemporary Arts - Skopje, Macedonia; *editor in chief:* Melentie Pandilovski; *preface:* Suzana Milevska;
slides: Marko Georgiev p.p. 3, 8, 9; *translated into English:* Monika Taskovska; *layout:* Oliver Musovik; *prepress and print:* Data Pons -
Skopje; *copies:* 400; 1999 by SCCA - Skopje. All material by the artist and the writer.
ISBN: 9989-745-31-5

Според мислењето на Министерството за култура број 07-1754/2 од 17.03.1999 година, за каталогот *собување* се плаќа повластена даночна стапка.

 CIX gallery

SCCA - Skopje

Orce Nikolov #109

1000 Skopje

Macedonia

T/F + 389 91 133541

e-mail: scca@soros.org.mk